

Z E M Ě P I S

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, organizační a časové vymezení

Předmět zeměpis je vyučován jako samostatný předmět v 6. a 8. ročníku s časovou dotací 2 hodiny týdně, v 7. a 9. ročníku s časovou dotací 1 hodiny týdně.

Vzdělávání v předmětu zeměpis směřuje k:

- získávání a rozvíjení orientace v geografickém prostředí, osvojování hlavních geografických objektů, jevů, pojmů a používání poznávacích metod
- získávání a rozvíjení dovedností pracovat se zdroji geografických informací
- respektování přírodních hodnot, lidských výtvorů a k podpoře ochrany životního prostředí
- rozvoji trvalého zájmu o poznávání vlastní země a regionů světa jako nedílné součásti způsobu života moderního člověka
- rozvíjení kritického myšlení a logického uvažování
- aplikování geografických poznatků v praktickém životě

Formy a metody práce podle charakteru učiva a cílů vzdělávání:

- frontální výuka s demonstračními pomůckami, obrazovým materiálem
- skupinová práce (s využitím map, pracovních listů, odborné literatury, časopisů, internetu)
- zeměpisné vycházky s pozorováním
- projekty

Předmět zeměpis úzce souvisí s ostatními předměty vzdělávací oblasti Člověk a příroda:

- chemie: znečištění atmosféry, hydrosféry, biosféry, ...
- fyzika: sluneční soustava, vesmír, ...
- přírodopis: vznik vesmíru, rozšíření živočichů, rostlin, biotopy, CHKO, národní parky, ...

Mezipředmětové vztahy jsou aplikovány i na předměty z ostatních vzdělávacích oblastí:

- matematika: měřítko mapy, převody jednotek, práce s grafy, diagramy, ...
- ICT: zdroj aktuálních informací a jejich zpracování
- dějepis: kultura národů, historie států, ...

Předmětem prolínají průřezová témata:

- VDO: občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě, principy demokracie
- OSV: rozvoj schopností poznávání, seberegulace, sebeorganizace, kreativita, poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, kooperace, řešení problémů a rozhodovací dovednosti, hodnoty, postoje
- EV: ekosystémy, základní podmínky života, problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí
- MDV: kritické čtení a vnímání mediálního sdělení, interpretace vztahu mediálního sdělení a reality, stavba mediálního sdělení, práce v realizačním týmu
- EGS: objevování světa
- MKV: kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, principy solidarity
- Volba povolání: rozhodování

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

žáci:

- vybírají a využívají vhodné způsoby a metody pro efektivní učení, propojují získané poznatky do širších celků, nalézají souvislosti
- získané poznatky kriticky posuzují, porovnávají a formulují závěry
- poznávají smysl a cíl učení, mají pozitivní vztah k učení

učitel vede žáky:

- k vyhledávání, shromažďování, třídění, porovnávání informací
- k používání odborné terminologie
- k nalézání souvislostí mezi získanými poznatky a využití v praxi
- k využívání vlastních zkušeností a poznatků z jiných předmětů

Kompetence komunikativní

žáci:

- formulují a vyjadřují své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřují se souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- učí se naslouchat promluvám druhých lidí, vhodně na ně reagují

učitel vede žáky:

- ke komunikaci mezi sebou a učitelem a k dodržování předem stanovených pravidel vzájemné komunikace
- k naslouchání a respektování názorů druhých
- k interpretaci či prezentaci různých textů, obrazových materiálů, grafů a jiných forem záznamů v písemné i mluvené podobě

Kompetence k řešení problémů

žáci:

- jsou schopni pochopit problém, vyhledat k němu vhodné informace, diskutovat o možnostech řešení
- učí se myslet kriticky, jsou schopni hájit svá rozhodnutí

učitel vede žáky:

- k vyhledávání a kombinování informací z různých informačních zdrojů
- k využívání metod, při kterých docházejí k objevům, řešením a závěrům sami žáci
- k argumentaci, k diskusi na dané téma, obhajování svých výroků
- k odpovědím na otevřené otázky
- k práci s chybou

Kompetence sociální a personální

žáci:

- spolupracují ve skupinách na základě vytvořených pravidel, upevňují dobré mezilidské vztahy, pomáhají si a jsou schopni o pomoc požádat, učí se vzájemnému naslouchání

učitel vede žáky:

- k využívání skupinového vyučování
- k utváření pocitu zodpovědnosti za svá jednání
- k ochotě pomoci a o pomoc požádat
- k spoluúčasti na vytváření kritérií hodnocení a k následnému hodnocení svých výsledků
- k dodržování dohodnuté kvality, postupů, termínů
- k občanské odpovědnosti za vytváření podmínek pro udržitelný rozvoj v lokálním a globálním měřítku

Kompetence občanské

žáci:

- respektují názory druhých, uvědomují si svá práva a povinnosti ke škole i mimo školu
- rozhodují se zodpovědně podle dané situace
- chápou základní environmentální problémy, respektují požadavky na kvalitní životní prostředí, jednají v zájmu zachování životního prostředí

učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel slušného chování
- k pochopení práv a povinností v souvislosti s principem trvale udržitelného rozvoje
- k tomu, aby brali ohled na druhé
- k vytváření osobních představ o geografickém a životním prostředí

Kompetence pracovní

žáci:

- jsou seznámeni s pravidly bezpečného chování v terénu
- jsou vedeni k efektivní práci

učitel vede žáky:

- k dodržování pravidel bezpečného chování v terénu
- k vyhledávání a využívání různých zdrojů informací.

Volba povolání - rozhodování

žáci: si uvědomí svou roli v procesu rozhodování, zamyslí se nad faktory, které mohou jejich rozhodování ovlivňovat, a nad tím jaké překážky jim mohou v rozhodování bránit, naučí se rozumně volit z daných možností

učitel vede žáky:

k promýšlení různých variant řešení aby se naučili rozumně volit z daných možností

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vyučovací předmět - Zeměpis

Ročník: 8.

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>Žák najde Českou republiku na mapě Evropy a dle svých schopností charakterizuje zeměpisnou polohu a rozlohu České republiky v kontextu Evropy a Střední Evropy, určí sousední státy ČR</p> <p>Žák se orientuje v přír. podmínkách České republiky, popíše její povrch a jeho členění, nastíní v hrubých rysech vznik a vývoj reliéfu, dle svých schopností určí a vyhledá na mapě hlavní horopisné celky, charakterizuje podnebí, rozmístění vodstva a půd, rostlinstva a živočišstva, nalezne na mapě národní parky a vyjmenuje některé CHKO, posoudí aktuální otázky životního prostředí na území celé České republiky, porovná dva vybrané regiony ČR z hlediska stavu životního prostředí</p> <p>Žák uvede hlavní údaje o rozmístění obyvatelstva a sídel v České republice (počet obyvatel ČR, vyjmenuje národnosti, ukáže na mapě naše velkoměsta...)</p> <p>Žák dle svých schopností zhodnotí údaje o rozmístění hlavních hospodářských aktivit v ČR: průmysl, zemědělství, doprava a spoje, služby obyvatelstvu, rekreace a cestovní ruch, zahraniční obchod</p> <p>Žák pojmenuje a vyhledá na mapě jednotlivé kraje ČR, dle úrovně svých znalostí pak charakterizuje jejich přírodní, sídelní a hospodářské předpoklady, osobitosti, zvláštnosti a kulturní zajímavosti. Určí a vyhledá na mapách nejvýznamnější sídelní střediska jednotlivých oblastí ČR. Na základě úrovně svých znalostí posoudí současnou funkci jednotlivých oblastí v ČR a charakterizuje hlavní přírodní a kulturní předpoklady jednotlivých oblastí ČR pro domácí i zahraniční cestovní ruch a rekreaci</p>	<p><u>Česká republika na mapě Evropy</u></p> <ul style="list-style-type: none">- poloha a rozloha ČR- historie ČR <p><u>Přírodní podmínky České republiky</u></p> <ul style="list-style-type: none">- reliéf- podnebí- vodstvo- půdy- rostlinstvo a živočišstvo- ochrana přírody- životní prostředí <p><u>Obyvatelstvo a sídla ČR</u></p> <ul style="list-style-type: none">- národnosti- náboženství- zaměstnanost- hustota osídlení- rozdělení podle věku- sídla <p><u>Hospodářství ČR</u></p> <ul style="list-style-type: none">- hospodářství – vývoj- průmysl- zemědělství- doprava- cestovní ruch- zahraniční obchod- služby <p><u>Oblasti České republiky</u></p> <ul style="list-style-type: none">- kraje ČR- Praha- střední Čechy- jižní Čechy- západní Čechy- severozápadní Čechy- pánevní oblast- severovýchodní Čechy- východní Čechy- Vysočina- jižní Morava- střední Morava- severní Morava a Slezsko	<p>D – státní celky na území ČR</p> <p>OSV – rozvoj základních dovedností pro spolupráci, rozvoj schopností poznávání, seberegulace a sebeorganizace, poznávání lidí</p> <p>Př – rostlinstvo a živočišstvo na území ČR</p> <p>VDO – učí se posuzovat a hodnotit společenské jevy, respektování kulturní a etnické odlišnosti, téma občan, občanská společnost a stát, formy participace občanů v politickém životě</p> <p>Ov – rasismus, intolerance</p> <p>EGS – porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy, téma jsme Evropané</p> <p>MKV – uvědomovat si rovnoprávnost etnických skupin a ras, témata: kulturní diference, lidské vztahy, etnický původ, multikulturalita, princip sociálního smíru a solidarity</p> <p>ENV – poznávání a pochopení vztahu lidí k prostředí v různých krajích ČR, témata: lidské aktivity a problémy životního prostředí, vztah člověka k prostředí</p> <p>MEDV – využívání médií jako zdroje informací, témata: kritické čtení a vnímání mediálních sdělení, interpretace vztahu mediálních sdělení a reality</p>

Výstup	Učivo	Průřezová témata, mezipředmětové vztahy, projekty
<p>Žák vymezí a konkretizuje území místní krajiny a místní oblasti a charakterizuje přírodní, sídelní, hospodářské, kulturní a ekologické poměry těchto území</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě 	<p><u>Můj domov</u> Vranovsko</p> <p>Cvičení a pozorování v terénu místní krajiny, geografické exkurze</p> <p>Ochrana člověka při ohrožení zdraví a života</p>	<p>VI – krajina v níž žijeme Př – příroda kolem nás</p> <p>Práce s mapou a buzolou, orientace v krajině</p>